

Vad är pengar?

9 september, Ekonomiska museet

Anna Seim, vice riksbankschef

Riksbankens uppdrag enligt lag

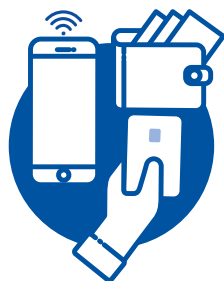

Inflationen – den allmänna prisökningstakten i ekonomin – är **låg och stabil**.

Det **finansiella systemet** är **stabil**t och **effektivt**.

BIDRA TILL EN VÄLFUNGERANDE SAMHÄLLSEKONOMI

Det går att göra **betalningar** såväl i **normala tider** som i **kriser** och vid **höjd beredskap**.

Vara den enda instansen som får **ge ut kontanter** i form av **sedlar** och **mynt**.

Pengars huvudsakliga funktioner

Värdebevarare

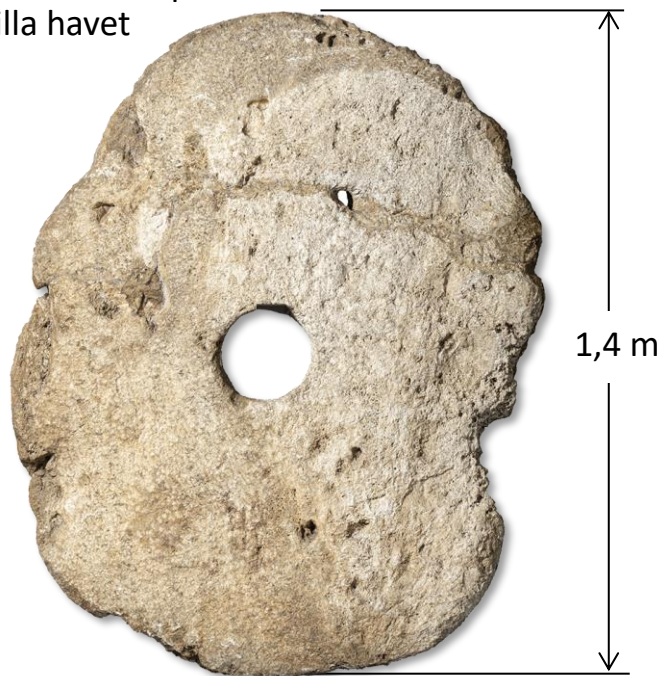
Betalningsmedel

Räkneenhet

Från vackra snäckor till förtroende

Raisten från Yapöarna
i Stilla havet

Svenskt kopparmynt från 1600-talet.
Vikt: 20 kg

Kaurisnäckor har
använts för betalning
i stora delar av världen.

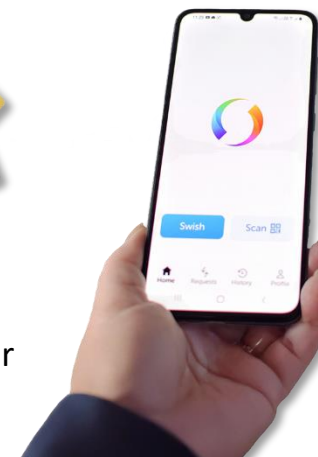

1 %
av dagens
svenska
pengar

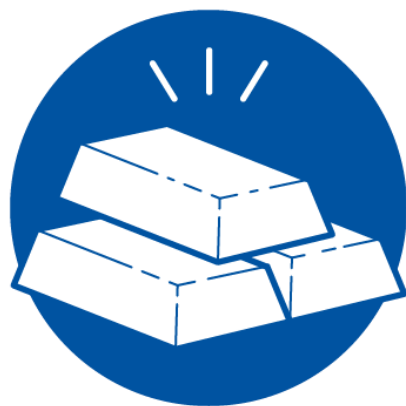
På 1960-talet
introduceras
kortbetalningar
i Sverige.

2012
lanserades
Swish.

Pengars råvara har förändrats

DÅ

Guld

Förtroende

NU

Pengar kan delas upp i två kategorier

Statligt utgivna pengar

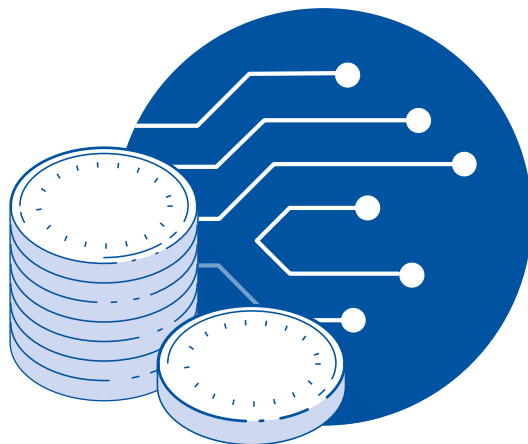
Kontanter och bankers pengar
på konton hos centralbanken.

Privat utgivna reglerade pengar

Främst pengar på konton
hos kommersiella banker.

Framtidens digitala pengar

- Digitala centralbankspengar
- Privata digitala pengar till exempel stablecoin

Pengar kan delas upp i två kategorier

Centralbankspengar
*skapas när Riksbanken
lånar ut till banker*

Statligt utgivna pengar

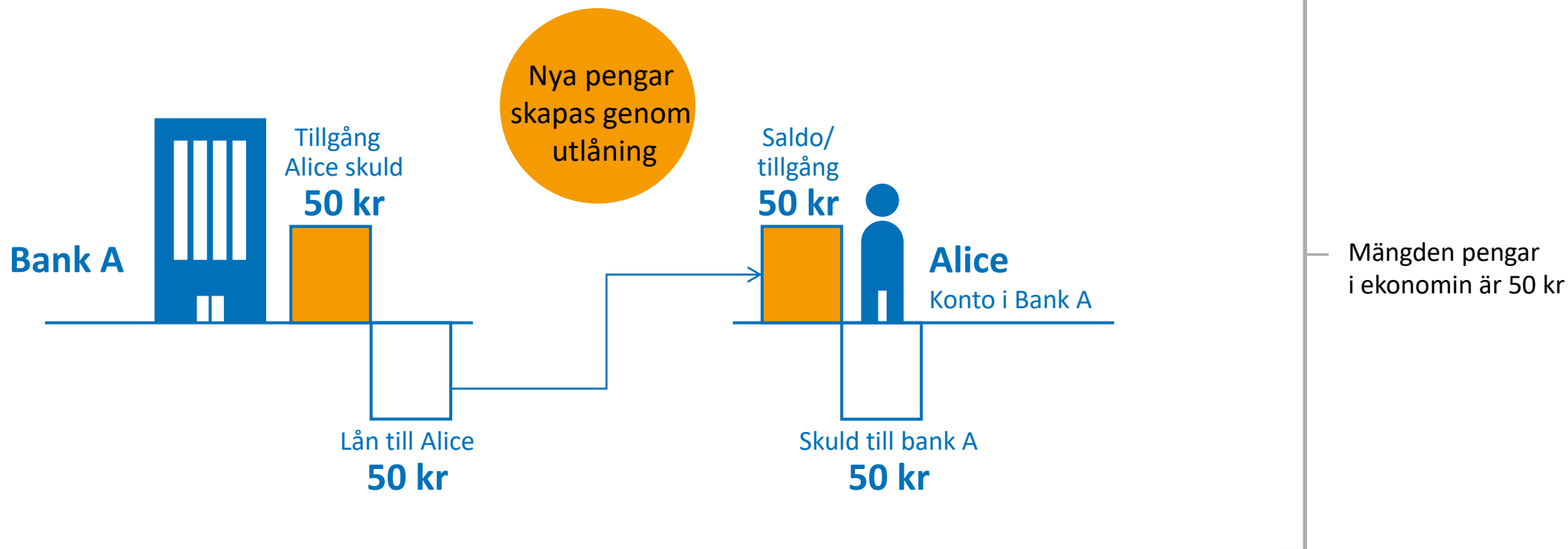
Privata pengar skapas
*när bankerna beviljar lån
till hushåll och företag*

Privat utgivna reglerade pengar

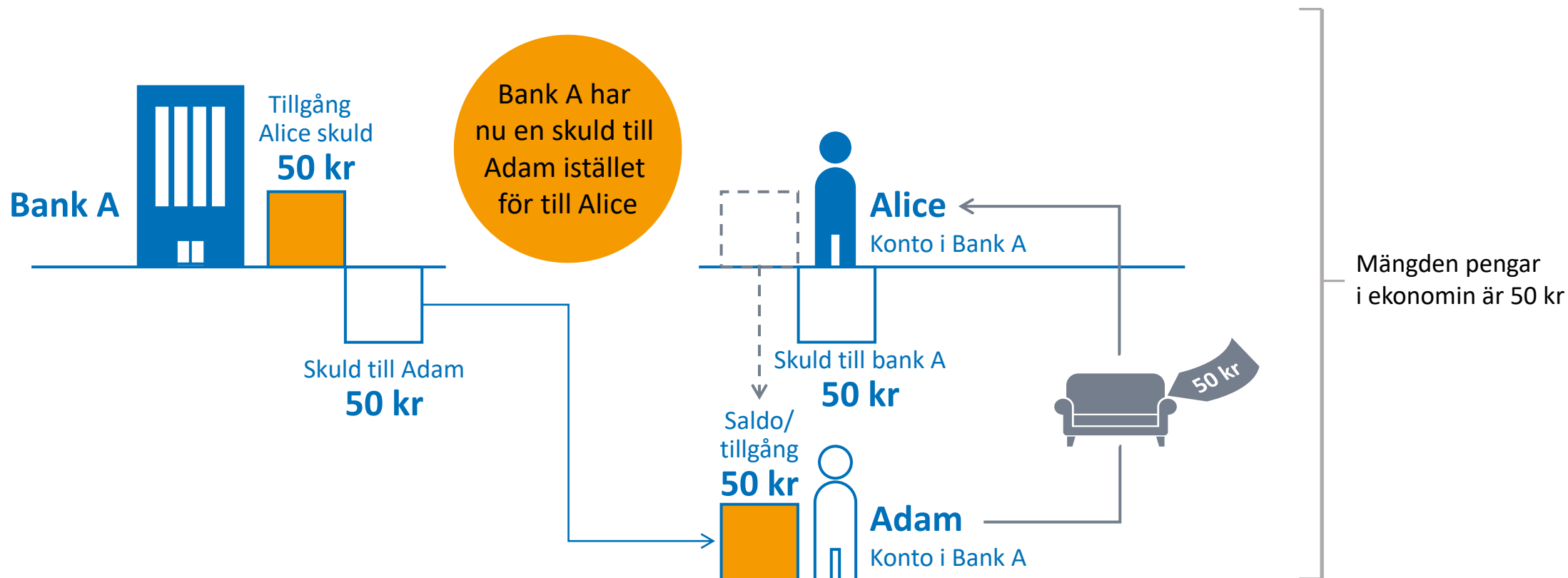
Pengar skapas

Alice lånar 50 kr av sin bank:

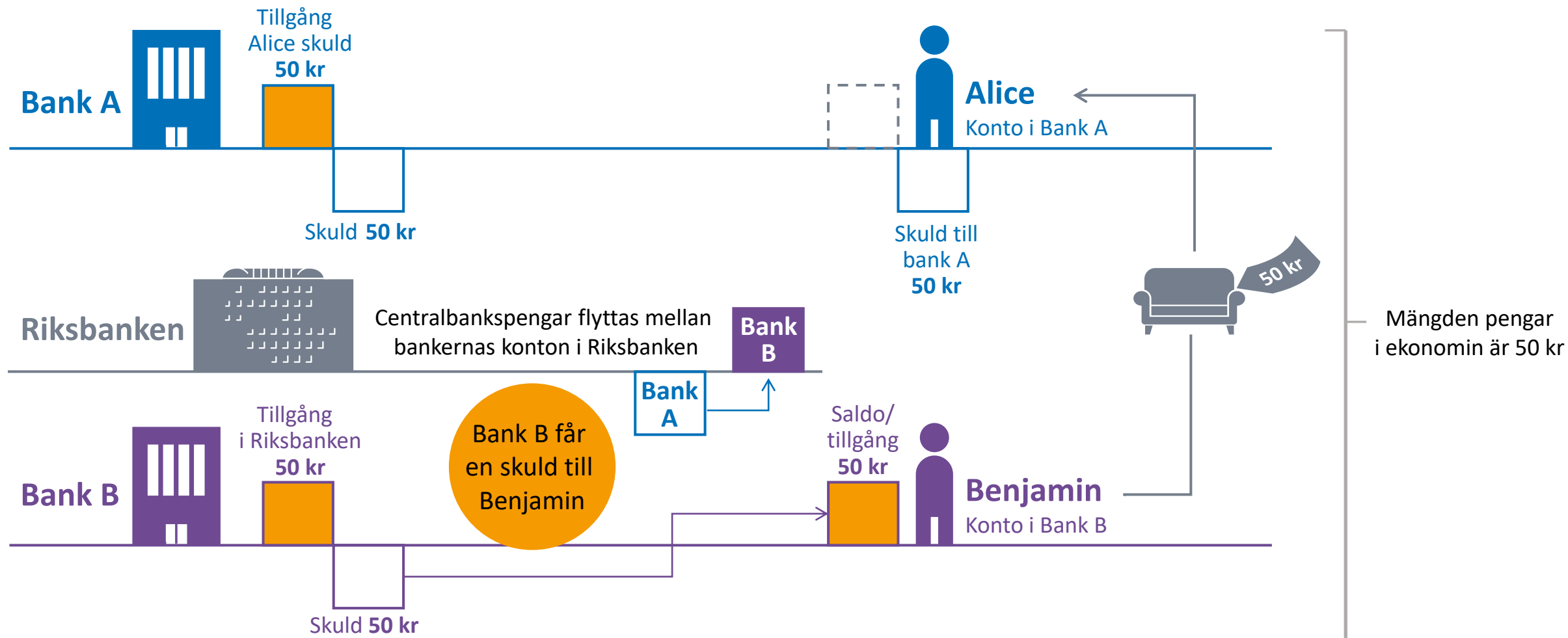

Pengar överförs

Alice köper en soffa för 50 kr av Adam. Båda har konto i bank A:

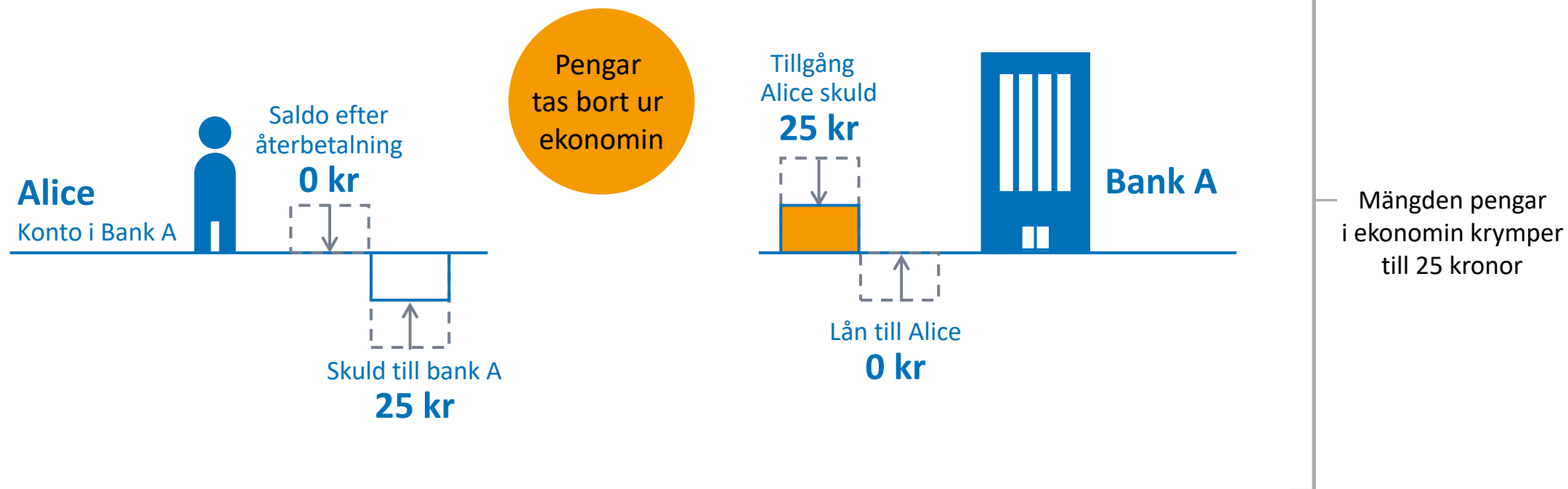

Pengar överförs mellan olika banker

Pengarna ”försvinner”

Alice har tjänat 25 kr och betalar tillbaka halva lånet till banken:

Är dagens pengar ”bara luft”?

- Pengar är en slags **fordran på framtida inkomster**
- Människor och företag kan sägas **låna av sina framtida inkomster** genom en bank.

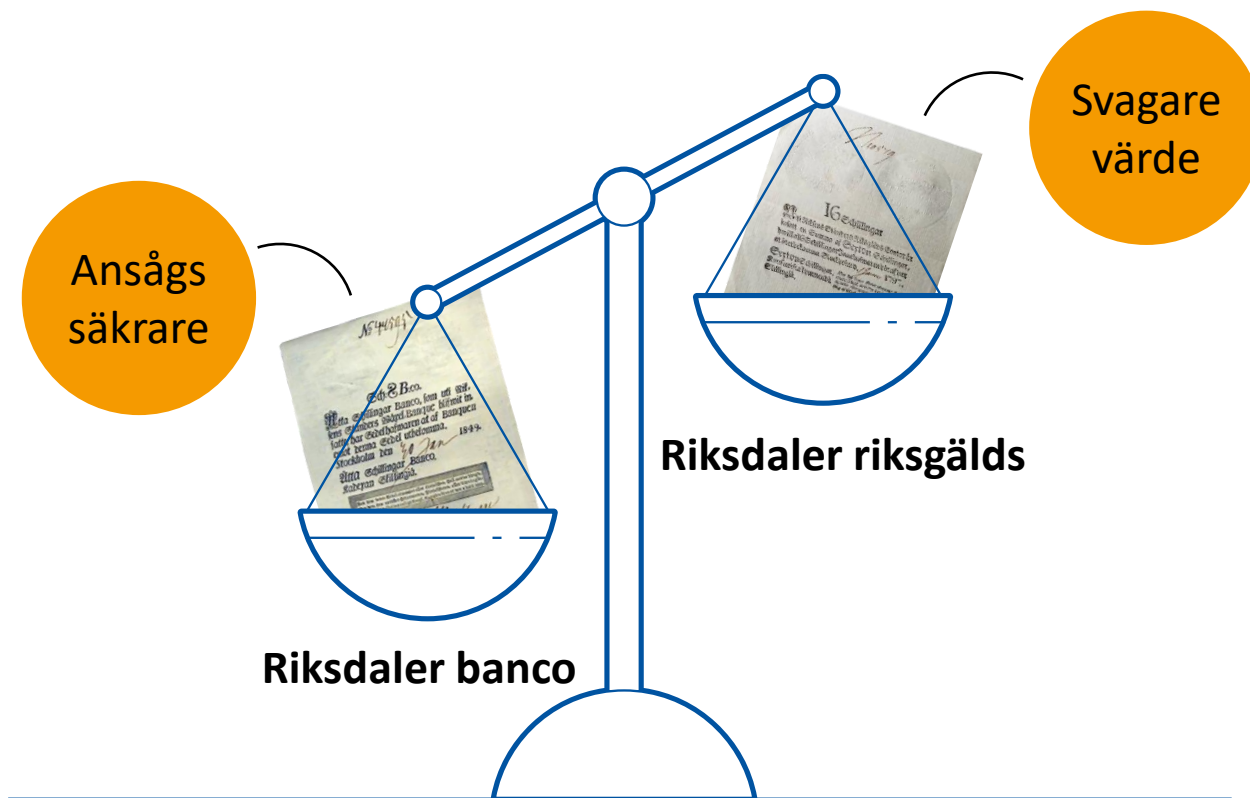
Pengars enhetlighet

– samma värde oavsett form eller bank

- Vi tar för givet att en krona alltid är lika mycket värd.
- Exempelvis svenska kronor måste då kunna växlas 1 till 1.
- Det gäller både mellan kontanter och konton samt mellan olika banker.

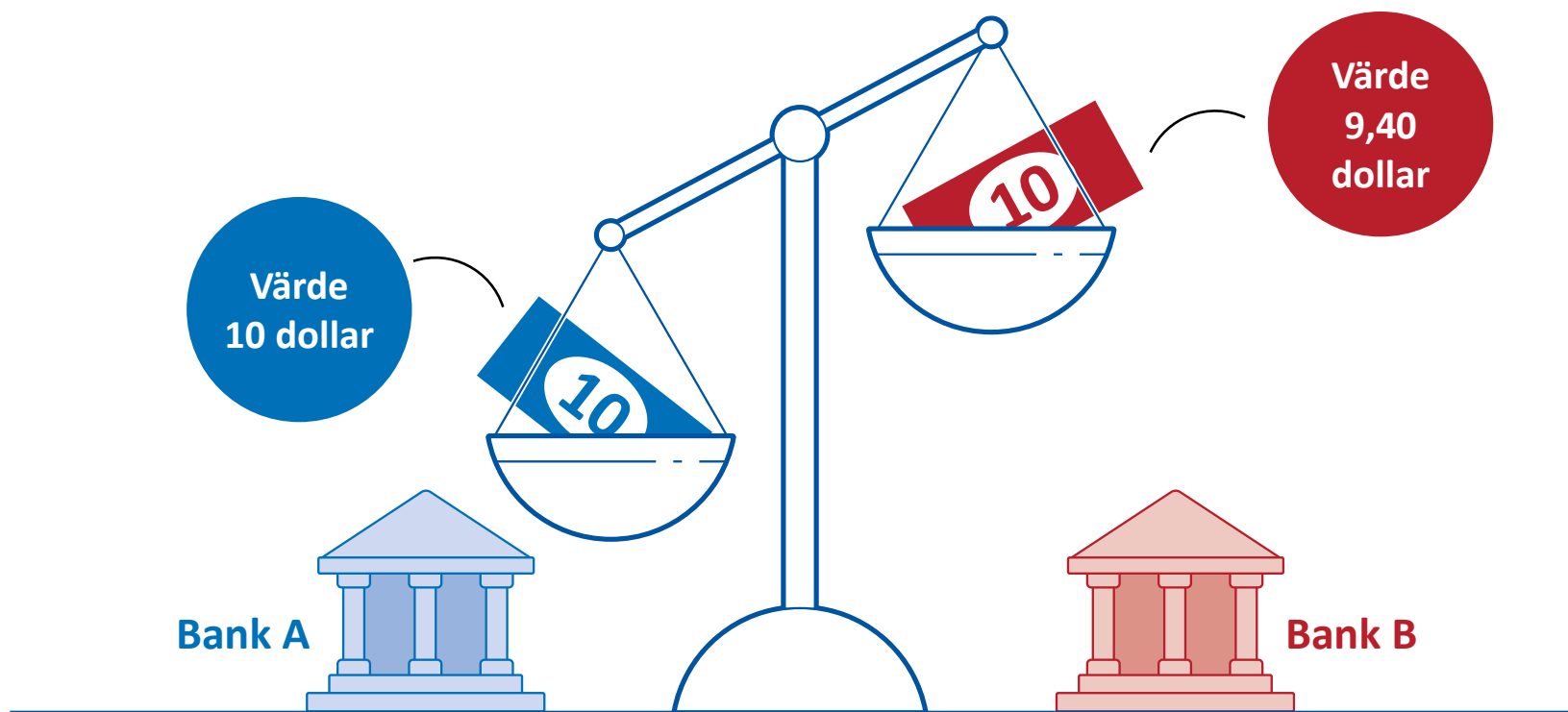
Olika värde på pengar skapar problem

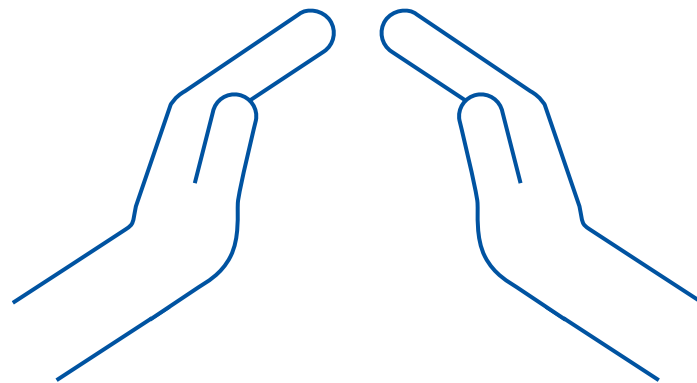
Gustav III regerade
i Sverige år 1771–1792

På 1700-talet fanns två statliga typer av pengar i Sverige

USA på 1800-talet – privata bankers pengar

Tiodollarssedeln – olika mycket värd

Pengar bygger på tillit

SVERIGES
RIKSBANK

